

Com constituir una associació

Adequació dels estatuts i canvis rellevants de la nova regulació

A continuació, expliquem els canvis en la nova regulació i com afecten als estatuts. Aquelles entitats de nova creació hauran de fer-hi constar tots aquests aspectes als seus estatuts, i les associacions ja constituïdes tindran un marge de tres anys a partir del passat 2 d'agost del 2008 per adequar i modificar els seus estatuts.

Activitats

A part de la finalitat de les entitat, en els estatuts hi haurà de constar també les activitats que l'associació durà a terme, indicant-ne l'àmbit territorial.

Voluntaris

La nova llei preveu que el dret a vot es pugui exercir (sempre que els estatuts així ho estableixin) per delegació, per correu o bé per mitjans telemàtics.

Dret a vot

Els estatuts han de preveure mecanismes de participació de les persones voluntàries de l'associació.

Gratuitat dels càrrecs

Els membres de l'òrgan de govern no poden ser retribuïts pels càrrecs que duen a terme a l'entitat, però la nova regulació permet que, si alguns dels membres fan funcions de direcció, gerència o feines que no siguin les habituals en el seu càrrec de govern, podran ser retribuïts/des sempre i quan hi hagi una relació contractual, incloent-hi la de caràcter laboral. El nombre de membres de l'òrgan de govern que percebin qualsevol tipus de retribució no podrà superar mai la meitat dels membres que integren aquest òrgan.

La gestió de l'entitat

Per a un bon funcionament de l'entitat són necessaris una sèrie de documents que gestionin els nostres recursos i les nostres activitats:

- El llibre de socis.
- El llibre d'actes.
- El llibre de caixa.
- Un llibre d'inventari de béns (aquest només l'han de portar les associacions que tinguin béns)
- Un llibre de voluntaris i voluntàries no associats (l'han de portar les associacions que tinguin el suport de voluntaris)

Pel que fa a la comptabilitat de l'associació:

Les associacions subjectes a la legislació de la Generalitat de Catalunya han de portar la comptabilitat ajustada al Pla de Comptabilitat aprovat pel Decret del Departament de Justícia 259/2008, de 23 de desembre, de forma que permeti identificar els ingressos i les despeses corresponents a les seves activitats ordinàries, per categories d'activitats, centres de treball i, si s'escau, àrees geogràfiques d'actuació.

Informació, models i tràmits

Departament de Justícia (associacions)
Pau Claris, 81 - 08010 Barcelona
<http://www.gencat.net/justicia/ciudadans/assfun/assoc/index.htm>

CAT365 - Administració Oberta de Catalunya (serveis a associacions)
<http://www.gencat.net/benestar/societat/entitats/>

Suport i recursos per a les entitats

Serveis per a les entitats Centre de Recursos per a les Associacions Juvenils de Barcelona Torre Jussana - Serveis Associatius	www.casalbcn.cat www.bcn.cat/tjussana
Ajuntament de Barcelona Participació Ciutadana Insitit Municipal d'Hisenda de Barcelona	www.bcn.cat/participacio www.bcn.cat/hisenda
Consell Comarcal del Barcelonès Barcelonès Jove	www.barcelonesjove.net
Generalitat de Catalunya Secretaria de Joventut Departament de Benestar i Família	www.gencat.cat/joventut www.gencat.net/benestar/societat/entitat
Servei Català del Voluntariat	www.voluntariat.org
Xarxa associativa i de voluntariat de Catalunya	www.xarxanet.org
Agència Tributaria	www.agenciatributaria.es

Informa't sobre Com constituir una associació trucant al:

901 51 52 53

El vostre telèfon d'informació

Aquesta obra es pot copiar, distribuir i comunicar públicament, fent citar sempre el Casal d'Associacions Juvenils de Barcelona. No podem utilitzar-la per a fins comercials.
Més informació: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.5/legicodeca>

Imprès en paper reciclat.
Maquetació i disseny: Francesc Vilà
Impressió: Gramagraf.
S.C.C.L./D.L. B-17327/2000

901 51 52 53

Centre de Recursos per a les Associacions Juvenils de Barcelona

Gran de Gràcia, 190-192
08012 Barcelona
Tel: 901 51 52 53
Tel: 93 265 52 17
Fax: 93 265 51 58

e-mail: casal@casalbcn.cat
web: www.casalbcn.cat

Núm. 95, maig de 2009

Com constituir una associació

Aquest butlletí és una reedició del que ja vam editar ara fa cinc anys, concretament al novembre de l'any 2004. En aquest exemplar, podreu trobar d'informació sobre un dels temes més importants dels que tractem al Centre de Recursos per a les Associacions Juvenils de Barcelona: com constituir una associació. Hem volgut fer una reedició d'aquell butlletí per tal d'informar-vos de les petites variacions en alguns dels tràmits, arran de la nova llei 4/2008, del 24 d'abril, vigent des del passat 2 d'agost de 2008 i que aprova el llibre tercer del Codi civil de Catalunya. Aquest llibre té com a primer objectiu refondre, sistematitzar i harmonitzar la legislació catalana d'associacions i fundacions, d'acord amb les exigències pròpies de la tècnica codificadora. És, per tant, el nou marc normatiu per a les associacions.

Què és una associació?

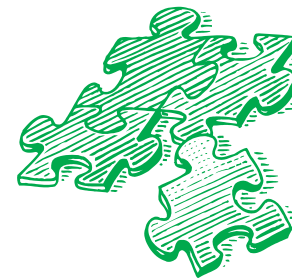
Les associacions són persones jurídiques privades constituïdes per tres o més persones que s'uneixen de manera voluntària, lliure i solidària per aconseguir, sense afany de lucre, una finalitat comuna d'interès general o particular, i que es comprometen a posar en comú els seus coneixements, activitats o recursos econòmics amb caràcter temporal o indefinit.

Perquè neixi una associació, hi ha d'haver un grup de persones que tingui un projecte en comú i la il·lusió comuna per tal de dur-lo a terme. L'ideari de l'entitat respondrà a la següent pregunta: per què volem crear la nostra associació? La resposta a aquesta pregunta és molt important, ja que definirà la nostra raó de ser o, dit d'una altra manera, la missió de la nostra entitat.

Un cop tinguem definida la **missió** de l'entitat, serà possible establir els seus **objectius**, que seran clau per determinar posteriorment els programes i projectes a desenvolupar per part de l'associació. Caldrà, doncs, respondre a diverses qüestions bàsiques, com: **què es realitzarà? com ho farem? a qui es dirigirà?**

Si tenim clares aquestes respostes, voldrà dir que estem en disposició d'iniciar els tràmits legals indispensables per crear una associació.

En aquest butlletí trobareu informació sobre quins són aquests tràmits.

Com constituir una associació

Quins passos hem de seguir per crear una associació?

Documentació per a la tramitació de la inscripció de l'associació

- Sol·licitud, l'acta fundacional i els estatuts

La sol·licitud es pot fer de dues maneres: presencialment o en línia. Si fem servir aquesta segona opció en línia, l'import de la taxa de la tramitació quedarà reduït al 50%. També cal tenir clar que, tot i fer la presentació de la sol·licitud per Internet, haurem d'anar presencialment a entregar l'acta fundacional i els estatuts, ja que han d'estar signats. Tant en el cas de l'acta fundacional, com en el cas dels estatuts, només caldrà presentar l'original. En aquest original hi haurà de constar la data, el nom, els cognoms, el domicili, el DNI o NIF (en cas de persones jurídiques) i la signatura de tots els socis i sòcies de l'entitat. A més, els documents d'identitat dels socis i sòcies fundadors/es han d'anar adjuntats amb fotocòpia a l'acta (DNI, passaport, permís de residència, etc.).

Per fer la tramitació presencialment caldrà adjuntar la documentació esmentada anteriorment (acta fundacional, estatuts) més el document de sol·licitud a la Direcció General de Dret i d'Entitats Jurídiques del Departament de Justícia.

Un cop presentada tota la documentació, el termini màxim de resolució és de 3 mesos. Si l'administració no respon en aquest termini es produeix un silenci administratiu i es pot considerar que la sol·licitud ha estat acceptada. La inscripció únicament pot ser denegada si el document no s'ajusta a les disposicions de la llei.

És molt important inscriure la nostra associació, ja que les persones que actuen en nom d'una entitat no inscrita responen personalment i solidàriament de les obligacions concretes amb terceres persones.

La Direcció General de Dret i d'Entitats Jurídiques porta el registre de les associacions de règim general. En queden excloses, perquè tenen registres específics, les associacions polítiques, les religioses, les esportives de competició oficial i les professionals que regulen drets laborals (sindicats i patronals).

Poden crear una associació les persones físiques majors d'edat i menors emancipades, i els menors no emancipats de més de 14 anys amb el consentiment (documentalment acreditat) de les persones que hagin de respondre de la seva capacitat. També poden fer-ho les persones jurídiques privades i públiques, les persones de més de 14 anys (per si mateixes, quan es tracti d'associacions juvenils) i els representants de les persones esmentades.

1 Sol·licitud	Un original És només aquest document el que es pot tramitar en línia o de manera presencial.
2 Acta fundacional	S'ha de presentar aquest original signat per tots els socis i sòcies, on hi han de constar: nom, cognoms, domicili i fotocòpia del DNI o NIF (aquest últim si es tracta de persones jurídiques) A l'acta, amb la data i la localitat de la reunió, hi han de figurar tres acords: 1r - La constitució de l'associació. S'hi ha de consignar concretament la denominació social, que ha de coincidir exactament amb la que figura en els estatuts. 2n - L'aprovació dels estatuts. 3r - L'elecció de la junta directiva.
3 Estatuts	Són l'escrit on consten els principis bàsics pels quals es regirà l'associació. S'han de confeccionar sobre la base de les finalitats que es proposi dur a terme l'entitat. Han d'estar datats i signats per els socis/es fundadors/es. Hi ha de constar necessàriament: - Denominació - Activitats i finalitats determinades - Domicili - Àmbit - Òrgans directius i forma d'administració - Admissió i penja de la qualitat de soci - Règim disciplinari - Drets i deures - Procediment de modificació dels estatuts - Patrimoni fundacional i règim econòmic - Dissolució i destinació del patrimoni social

Normativa aplicable en la constitució d'una associació

LLEI 4/2008, de 24 d'abril, del llibre tercer del Codi civil de Catalunya, relatiu a les persones jurídiques. (DOGC núm. 5123 publicat el 02/05/2008)

CORRECCIÓ D'ERRADA a la Llei 4/2008, del 24 d'abril, del llibre tercer del Codi civil de Catalunya, relatiu a les persones jurídiques (DOGC núm. 5123, pàg. 34378, de 2.5.2008). (DOGC núm. 5170 publicat el 10/07/2008)

El què hem de sol·licitar per iniciar l'activitat

Sol·licitud del NIF (Número d'Identificació Fiscal)

Per començar les vostres activitats cal que sol·liciteu el NIF (Número d'Identificació Fiscal). El NIF és l'equivalent al DNI per a les associacions i és necessari per portar a terme qualsevol gestió administrativa amb tercers. El NIF se sol·licita a l'Administració de l'Agència Estatal de l'Administració Tributària (Agència Tributària) que correspongui segons el domicili fiscal.

Cal presentar:

- Original i còpia de l'acta fundacional
- Original i còpia dels estatuts
- Declaració censal (model 036)
- Còpia del NIF del representant legal de l'entitat.

Pel que fa a les obligacions fiscals de l'associació podem demanar l'exempció de l'IAE i/o de l'IVA.

Sol·licitud d'exempció de l'Impost sobre Activitats Econòmiques (IAE)

L'Impost sobre Activitats Econòmiques és un impost que grava la realització d'activitats econòmiques, grava el simple lliurament de béns i prestació de serveis.

És fàcil pensar, doncs, que si la nostra entitat no realitza activitats econòmiques, aquest impost no ens afecta.

D'acord amb la normativa que regula l'impost, s'entén per activitat econòmica qualsevol activitat que impliqui l'ordenació de mitjans materials i/o humans, siguin propis i/o aliens, amb la finalitat de lliurar béns i prestar serveis.

Cal destacar que no cal que hi hagi ànim de lucre, que es realitzi de forma habitual i que existeixi contraprestació econòmica perquè l'entrega de béns o prestació de serveis tingui la consideració d'activitat econòmica. Tot i això, també s'estableixen exempcions generals a les quals poden acollir-s'hi determinades associacions.

Són les següents:

- a) Activitats exemptes per la Llei 49/2002 de règim fiscal de les entitats sense finalitats lucratives i d'incentius fiscals al mecenatge.
- b) Durant els dos primers anys d'inici activitat.
- c) Si la xifra de negoci inferior a 1 milió d'euros.
- d) Investigació i/o ensenyament finançat amb fons públics. *
- e) Activitats pedagògiques, científiques, assistencials i d'ocupació per a persones amb discapacitat. *

* Les dues últimes exempcions (d i e) s'han de sol·licitar per escrit a qualsevol oficina del Registre Municipal (Institut Municipal d'Hisenda de Barcelona, o en qualsevol de les seus dels districtes municipals o a qualsevol Oficina d'Atenció al Ciutadà de la ciutat de Barcelona).

La resta corresponen a l'Agència Tributària i es tramiten amb la declaració censal(036).

Tot i l'exempció, si que han de complir totes les formalitats associades a l'impost (altes, baixes, comunicació de les modificacions sota les quals es modifica l'activitat,...).

Sol·licitud d'exempció Impost sobre el Valor Afegit (IVA)

L'Impost sobre el Valor Afegit és un tribut que grava els lliuraments de béns i serveis, amb contraprestació monetària, realitzades per les entitats en el desenvolupament de les seves activitats. Això significa que les persones físiques o jurídiques que realitzen activitats econòmiques, a més de pagar l'IVA en les seves compres, cobren IVA en les seves vendes, a no ser que estingui concedida alguna exempció.

Les associacions són subjectes passius de l'Impost sobre el Valor Afegit (IVA). Això vol dir que es trobaran en dues situacions:

Quan entreguin béns i prestin serveis: hauran de repercutir (cobrar) l'IVA en el preu dels béns i serveis que vinguin. Quan comprin béns i serveis: hauran de suportar (pagar) l'IVA en el preu dels béns i serveis que comprin.

Tot i això, la normativa estableix que determinades entregues de béns i serveis estan exemptes de l'impost. L'exempció implica que en el moment en què una associació entregui béns i presti serveis exempts, no haurà de repercutir l'impost en el seu preu; però no implica, en cap cas, que no l'hagi de pagar quan en compri.

No són les associacions les que estan exemptes de l'impost sinó les activitats, béns i serveis que generin.

La llei estableix que totes les entregues de béns i prestacions de serveis fetes que tinguin com a única contraprestació la quota de soci establerta als estatuts, estan exemptes de l'IVA. Aquesta exempció de l'IVA en la quota de soci, no s'ha de confondre, en cap cas, com una exempció general per a totes les activitats que l'entitat pugui portar a terme. Només estan exemptes les activitats que responguin a la finalitat principal de l'entitat.

Per sol·licitar l'exempció de l'IVA, hem de presentar a la delegació d'Hisenda que ens correspongui els documents següents:

- Escrit realitzat per l'associació dirigit a l'Agència Estatal de l'Administració Tributària del domicili fiscal demanant l'exempció IVA o bé, podem demanar el model a la mateixa delegació d'hisenda.
- Acta Fundacional
- Estatuts.
- Acreditació de la inscripció de l'entitat en el registre.

Impost sobre Societats

És un impost que grava els beneficis obtinguts per les entitats. No obstant, estan exemptes de tributació les rendes derivades del seu objecte social. Han de tributar les derivades d'activitats econòmiques.

Cal presentar declaració per l'impost en els següents casos:

- Quan els ingressos totals de l'entitat superin els 100.000 € anuals
- Quan els ingressos de l'entitat per rendes no exemptes, sotmesos a retenció, superin els 2.000 €.
- Quan totes les rendes no exemptes de l'entitat estiguin sotmeses a retenció.

Nota: si l'entitat està obligada a presentar declaració hauran d'incloure-hi totes les seves rendes, estiguin o no exemptes.